

Kanada Magyar Újság
Kanada és az angol
Híradókat legújabbakkal
vezeti magyar lapja.
Megjelenik: minden
hétfőn délután 3.00
Külföldi országokban 3.60
Szerkesztőség: Madárutca
és nyomsda:
Winnipeg, Man.
296½ Main Street

Canadian
Hungarian News
Kanada Magyar Újság
is the leading Hungarian
Newspaper with the largest
circulation in the British
Empire.
Published every Saturday
Subscription Price
In Canada \$3.00
In foreign countries \$3.60
Office and printing plant
296½ Main Street
Winnipeg, Man.

Kanada Magyar Újság

VOL. VI. ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. MÁJUS 18. SZOMBAT

NO. 20. SZÁM.

HUNGARY BASES TREATY PLEA ON UNKEPT PROMISE

BY: WILLIAM SHIRER
Reprinted from the Chicago Tribune.

The Hungarian case for the revision of the treaty of Trianon, or more specifically the revision of the Hungarian frontiers set by that treaty, rests legally and morally upon the now famous "letter of envoy" penned by no other than M. Alexander Millerand former president of France.

On May 6, 1920, when the Allies somewhat weary of the game of negotiating peace, became a bit anxious, that the Hungarian delegation will not sign a dictated peace treaty, M. Millerand, then president of the conference of ambassadors, wrote a letter.

He addressed it to the Hungarians and what that flowering of principles set to high sounding, righteous words, so characteristic of ourselves and our Allies in those Wilsonian days after the armistice, he promised something.

WHAT MILLERAND PROMISED

"True to the spirit by which they were inspired in tracing the frontiers by the treaty, the Allied and Associated Powers have nevertheless considered the case where the frontiers thus traced do not correspond precisely with the ethnical and economic requirements," he said. "An inquiry held on the spot may perhaps make apparent the necessity of a displacement of the limits provided by the treaty. Such an inquiry could not be actually pursued without indefinitely regarding the conclusion of a peace desired by the whole of Europe."

"But when the delimitation commission will have commenced activity, should they find that the dispositions of the treaty in some spots create an injustice which it would be to the general interest to efface, it shall be allowable to them to address a report on this subject to the council of the League of Nations. In this case the Allied and Associated Powers accept that the Council of the League may, at the request of one of the parties concerned, offer its services for an amicable rectification of the first delineation of the passages where a modification has been judged desirable by a delimitation commission. The Allied and Associated Powers are confident that this proceeding will furnish a convenient method for correcting in the delineation of the frontiers all injustice against which objections not unfounded can be raised."

HUNGARIANS ACCEPT PROMISE.

Promised thus that the eventual frontiers would be laid down on ethnical grounds and that the arbitrary treaty-border line would be modified so as to correspond as near as possible to ethnical considerations, the Hungarians signed the treaty and went back to Budapest to reconcile their people to the bad news.

In due time the members of the Delimitation Commission met and did just what was expected of them. They approved the boundaries set down by the peace treaty with the exception of a village or two here and there which, with its inconsequential population, was returned to the mother country.

Some 1,600,000 Hungarians remained in Roumania, some 1,000,000 in Czechoslovakia and about 600,000 in Jugoslavia. Among the Czechoslovakian and Jugoslavian borders, scores

of towns were separated from their source of income, from the mines or quarries or railroads or waterfalls which sported their population.

But the loss of Transylvania with its 1,600,000 people of pure Hungarian race, was the bitterest blow, since almost half a million Magyars live in the neighborhood of the present frontier and could have been attached to Hungary without seriously affecting the Roumanian population which is concentrated further to the southeast.

ASKS RETURN OF PURELY MAGYAR LANDS

The frontier dividing Transylvania from Hungary was drawn over what is probably the most indivisible territory in the world. The great Hungarian plain, bounded on the east and southeast by the Transylvanian mountains, and on the north and north-west by the river Tisza, forms not only a geographical unit with natural boundaries but also a hydrographic unit with a system of rivers flowing from east to west, tributary to the main river, the Hungarian Tisza.

For hundreds of years this sluggish river was unable to take up the rapid waters from the mountains, so that each spring a plain of hundreds of thousands acres were flooded and became swamp land. During the last century the Hungarians built a system of sluices and canals which adequately drained the land, turning the swamps into fertile fields and furnishing water power.

But the Delimitation Commission drew the Hungaro-Roumanian border along the line of the former Hungarian railroad between the cities of Szatmárnémeti and Arad, thus leaving the sluices in Roumania and the territory which they serve in Hungary. They rail line itself was given to the Roumanians.

The industrial towns of Hungary received their waterpower from the sluice of Nagypél, which regulates the River Körös, Roumania was given the sluice and thus controlled not only the power supplied to the towns of Gyula, Békéscsaba and Békés, but was in a position to flood thousands of acres of nearby Hungarian territory.

Out of the 3,250,000 Hungarians living on foreign soil, perhaps 2,000,000 might be returned to Hungary by the revision of the boundary line on ethnical principles. The other million and a quarter are doomed for ever, or until the next change in Europe's map is made.

Perhaps revision will come by peaceful methods, but more probably by war — the "next war" about which you hear much in that part of Europe nowadays. Hungarians cannot forget their 1000 years of history, nor what it has taught them.

"No! No! Never!" is written over every map of Hungary published and every Hungarian patriot wears a badge screaming those words from his lapel.

EZT A CIKKET ADJA AT ANGOL ISMERŐSEINEK OLVASÁS VEGETT ÉS SZEREZZEN LEGALABB EGY ÚJ BARATOT A FÖLDRETI PORT MÁGYARSÁG ÜGYÉNEKI

KÉT MUNKÁS MEGHALT A H.B. VONALON

A Hudson Bay vasut 68 Mile állomása közelében a bevágási munkálatoknál a gözlapát két munkásembert félholtra lapított. Bár azonnal repülőgépre rakták a szerencsétleneket, mire azonban a The Pas-i kórházba értek, már mindkettő kiszervezett.

TENGERI KIKÖTŐVÉ FEJLESZTIK BUDAPESTET

BUDAPEST, május 13. — A Budapesti kikötői és forgalmi helyzete az európai forgalom központjává avatja. A közép-európai hajózási konferencia, amelyen rengeteg külföldi szakember jelelt meg, nagyszerű alkalmat nyújtott arra, hogy az új dunai kikötőt megtervezzék a különböző dunamenti állomások hajózási szakértői és megismerjék azokat a terveket, amelyek Budapestre a kisebb tengeri teherhajók számára is alkalmas kikötővé hivatkozott fejlesztést jelentenek. Ugyancsak kedvező alkalomnak bizonyult a konferencia mindazok a technikai és forgalmi terveknek ismertetésére, amelyek Magyarország számára indultak ki és máris a külföldi ellátásában részesültek.

Magyarországnak ebben a munkában a természet által kijelölt szerepe van, mert hiszen a Duna-völgye Európa közepe, Magyarország pedig a Duna-völgyének közepe. Magyarországot

FORDULAT A NÉMET KÁRTÉRÍTÉS KÉRDÉSÉBEN

Egész Németországban diadalittá vált a tudomás, hogy Owen D. Youngnak, az amerikai szakértőnek az ajánlata folytán a németek "nagy győzelmet arattak" Párisban, a háborús jóváértékelési konferencián. Az angol lapok már terjedelmes cikkeket támadják az amerikai követítő, áthidaló ajánlatát, amelynek elfogadása annyit jelentene, hogy Németország őrá el teherből szabadulna meg a háború utáni ne arra, hogy sokkal nagyobb bizalommal tekintsen gazdasági jövője elé, mint a háború óta bármikor. Az angol lapok egyértelműleg megállapították, hogy Young ajánlatát Anglia semmi esetre sem fogadhatja el.

Egyelőre még kétséges, hogy a franciák milyen álláspontot foglalnak majd el, bár valószínűnek látszik, hogy ugyanazt az elvet fogják magukévé tenni, mint Anglia.

A londoni "Times" kijelenti, hogy abban az esetben, ha Nagybritannia

KANADÁBA JÖN GYÖRGY KIRÁLY HARMADIK FIA

TOKIO, Japán, május 12. — A GLOUCESTERI HERCEG, GYÖRGY KIRÁLY HARMADIKZSÓLT FIA MELLETT A JAPAN FŐVÁROST S A VIDÉK EGYÉS ÉRDEKESSÉGEIT FOGJA MEGTEKINTENI EGY TIZNAPOΣ KORUTON. A KIRÁLYI HERCEG MÁJUS 23-AN INDUL UTNAK A CSENDES ÓCEÁNON KANADA FELÉ.

Varrótűt huztak ki mágnessel egy kisbaba — agyvelejéből

Egy pennsylvániai kórházban érdekes operációt hajtottak végre az orvosok. Néhány nappal ezelőtt egy kilenc hónapos lánycsecsemő koponyájába a bal szemüreg felett befurrott egy varrótű. Miután édesanyja nem tudta kihuzni, másnap kórházba vitte a kisbabát, akit X sugarakkal megvizsgáltak.

Az orvosok legnagyobb meglepetésére a varrótűt már az agyvelő kellős közepébe furrott, de oly szerencsésen, hogy nem vészélyeztette a kisbaba életét. Nem maradt tehát más mód hátra, kénytelenek voltak megkésélni a csecsemő koponyáját és egy erős mágnessel kihúzták a varrótűt.

LESZÁLLITJÁK A GABONA FUVARDIJÁT?

Tekintettel arra, hogy az Egyesült Államok gabonatermelő területeitől a tengeri kikötőig vezető vasútvonalakon a búzára és lisztre kiszabott fuvardíjat leszállították, illetékes helyről szerzett értesülésünk szerint a kanadai vasutak is követni fogják a jó példát és a következő termés már minden valószínűség szerint bushelenként két centtel olcsóbban fog a keleti kikötőbe jutni.

Nagy erdőtűz pusztít Északon

A Hudson Bay vasut Mile 83 állomásáról érkezett jelentések nagy erdőtűzről számolnak be, amely rettegenben tartja a környék szerteszét szórta táborozó bányászait és vadfogóit. A tűz már napok óta pusztít és a vasuti munkásokból toborzott tűzoltó csapatok emberfeletti munkájának alig van eredménye, miután a tűzfészek szinte megközelíthetetlenek.

Az állami tűzbiztonsági repülőgépek szinte tehetetlenek a veszedelmek szemében. Tekintettel a tavaszi időjárásra, a hótalpat már nem használhatják, a kerek vagy csónakok felszerelésére pedig még tulkorral az idő, miután a tavak tele vannak uszó vagy lezállásra gyenge jéggel s a szabad területeken vagy hó vagy sár van.

ARGENTINÁBAN IS KELENDŐ
A KANADAI TOJÁS
Az ottawai Földművelésügyi Minisztérium nem rég egy mintacsomagot küldött a kanadai tojástermésből Délamerika leggazdagabb államába, Argentínába. Válaszul egy kábeltávírat érkezett, amely nagymennyiségű kanadai tojásra adott rendelést.

EMBERCSEMPÉSZÉS — REPÜLŐGÉPEN

A windsori határrendőrség megállapította, hogy Kanadából rendszeres bevándorló csempészek folyik az Egyesült Államokba, még pedig repülőgépen. Az egyik csempész le is tartóztatták, kinél revolvert is találtak. Azt állítják, hogy azt a repülőgépen becsempésztett idegenek egyikétől vette el.

Állítólag amerikai repülőket szerződöttetett az idegenek behozatalára, melyek naponként közlekednek.

MEGAKADT A VONAT A „TAVASZI HÓVIHARBAN

The Pasból jelentik, hogy a Mile 412 állomás és Fort Churchill között rettenetes hóvihar dult, amely öt óráig tartózkodott a vonatot, amely 14 tífuszbeteggel igyekezett The Pas felé.

Tekintettel a még mindig "hűvös" észak időjárásra, hőkéket helyeztek készletbe — május közepén.

BERUGOTT A BÖRTÖNBEN

Az ontariói Belleville városi fogdája múlt vasárnap bezártak egy közveszélyes csavargót. Mikor hét óra reggel ki akarták hallgatni, akkor vették észre, hogy a fogda egyik sarkában lévő eldobott pálinkától holttra itta magát.

Felgyújtott egy műhelyt a villámcsapás

Ontario Port Robinson falucsakájának lakosságát egy egész délután folyamán rettegenben tartotta egy garázstűz, amely a koratavaszi viharral járó villámcsapástól keletkezett. Az autóműhelyben támadt veszedelmes tűz továbbterjedését csak hősies erőfeszítéssel tudták megakadályozni a tűzoltók s szerencsére a közeli gazolintartányokat is megvédték a lángoktól. Így csupán egy olajshordó robbant fel, melynek acélardarbjait legalább 150 láb magasságba röpített a robbanás ereje.

ARANY A FÖLD SZINÉN

Ontario Siou Lookout falujából kapjuk annak híreit, hogy a McDougall's Mills állomástól délre gazdag aranyleletre bukkantak és noha a kérdéses hely megközelítése rettenetes nehézségekkel jár, igen sok vakmerő kincskereső kelt utnak.

Két bányász állítólag már régebben tudott a néhol a föld felszínén is látható aranyról, de mindaddig titokban tartották, nehogy mások foglalják le a legjobb helyeket.

LEGUJABB HIREK

NEGY GYERMEKÉT MEGFOJTOTTA, majd egy fára felakasztotta magát egy megháborodott saskatoloni asszony. Pénteken este érkezett haza Wilson, olajügynök vidéki utjáról és feleségétől egy levelet talált, amelyben bocsánatot kér férjétől, hogy végzetes tette határozza magát. Egész éjszakai keresés után megtalálták az áldozatokat, de akkor már késő volt.

A HALAL TORKABÓL menekült meg a mozdonyvezető, fűdő és fékező, amikor az összecsapódás előtti utolsó pillanatban kiugrottak a Caron és Moore Jaw között robusz tehervonatból. Egy kanyarulatban ugyanis egy üres vasuti szerelvény vörös jelzőlámpáját vették észre, de akkor már a katasztrófa elhárításáról szó sem lehetett. Mindkét vonat izzé porrá tört, de szerencsére emberéletben nem esett kár.

A NEMETEK LEGUJABB ZEPPELIN-rendszerű óriási léghajója szerdán indult utnak a Berlin melletti Friedrichshafenből és legközelebb vasárnapra érkezik New Yorkba. A léghajó rengeteg postát, csomagot és azonkívül 60 embert hoz magával.

ÉSCOBAR TABORNOK A MEXIKÓI FORRADALMÁROK VEZERE beavatott hírforrás szerint jelenleg Montreálban tartózkodik. A mexikói forradalmi tábornokok nagy része letörtén futott a zaklatott országból, miután sebesülés és megromogott egészségi állapotuk miatt kénytelenek voltak abbahagyni a harcot.